

KALAALLIT NUNAANNI EQQARTUUSSISUUNEQ
LANDSDOMMEREN I GRØNLAND
Postboks 1040, 3900 Nuuk

KALAALLIT NUNAANNI EQQARTUUSSIVIK
RETTEN I GRØNLAND
Postboks 1220, 3900 Nuuk

Til Justitsministeriets Strafferetskontor
Pr email: jm@jm.dk

Ulloq/den 6. juli 2012
Suliassap/journal nr. JS 94/2012

Høringssvar – retskredsreform i Grønland.

Justitsministeriet har anmodet Grønlands Landsret og Retten i Grønland om eventuelle bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af retsplejeloven for Grønland – ændring af retskredse mv.

Dette er Grønlands Domstoles samlede svar.

Overordnet hilser vi udkastet til lovforslag velkommen. Vi anser retskredsreformen for at være et vigtigt bidrag til de fortsatte bestræbelser på at føre intentionerne fra retsvæsenkommissionen ud i livet.

Ad den foreslåede ændring af retsplejelovens § 747

Bestemmelsen er foreslået ændret, således at den fra 1. januar 2013 får denne ordlyd:

”Personer, der hidtil har virket som kredsdommere, og som opfylder betingelserne i § 12, stk. 1. kan af dommeren ved Retten i Grønland beskikkes som midlertidige kredsdommere indtil den 1. januar 2016.”

Som det fremgår af bilagte notat af 13. april 2012 fra Retten i Grønland om kredsdommersituationen, er der betydelige vanskeligheder med at kunne rekruttere det nødvendige antal *faste* kredsdommere, der opfylder betingelserne i retsplejelovens § 12, stk. 2.

Kredsen af potentielle kredsdommere er meget lille og har en ugunstig aldersprofil.

Betydningen af fortsat at kunne beskikke midlertidige kredsdommere kan derfor ikke understeges for meget.

Vi foreslår, at anvendelsesområdet for § 747 udvides således,

- a) At bestemmelsen får en længere virkeperiode, end foreslået. Det må forudses, at der i de kommende mange år er et reelt behov for at kunne trække på en række af de personer, der har fungeret som kredsdommere tidligere. Både for at sikre den daglige funktion i kredsretterne – men også for at kunne afvikle de mange sager (reformpakken), der venter i kredsretterne.
- b) At bestemmelsens ”*som hidtil har virket som kredsdommere*” erstattes af en formulering, der åbner mulighed for konkret at beskikke en habil, fornuftig dobbeltsproget person som midlertidig kredsdommer efter Dommeren ved Retten i Grønlands nærmere bestemmelse. Herved ville det blive muligt at beskikke fx dobbeltsprogede jurastuderende/bachelorer, der efter en vurdering af deres faglige og personlige kvalifikationer skønnes egnede til at udføre hvervet som kredsdommer i en periode. De kredsdommere, der i løbet af de kommende år skal gå på pension på grund af alder (pensionsalderen er 65 år), ville også kunne beskikkes. Endelig ville en ændret formulering åbne mulighed for, at personer – som tidligere har ydet en god indsats som kredsdommer, men som ikke aktuelt fungerede som kredsdommere 1. januar 2010 - kunne aktiveres.
- c) At retsplejelovens § 20 om hjælpedommere ændres, således at Dommeren ved Retten i Grønland får mulighed for konkret - sag for sag - at beskikke hjælpedommeren til at gennemføre hovedforhandlinger i de sagstyper, hvor der er behov for ekstra bistand med afvikling. Aktuelt venter ca. 1650 kriminalsager ved kredsretterne på at blive behandlet og, tallet er – trods øget produktivitet på området - stigende. Også antallet af civilsager og skiftesager, der venter på sagsbehandling er stort.

Blandt de tidligere kredsdommere, der ikke virkede pr. 1. januar 2010, og blandt de nuværende hjelpedommere findes personer, der vil være i stand til på fuldt ud betryggende måde at afgøre ukomplicerede kriminalsager

En udvidelse af hjælpedommerordningen som foreslået ville desuden skabe den fornødne, sikre hjemmel til at anvende danske dommerfuldmægtige som assistance, hvis der i perioder kan skabes finansiering hertil.

- d) At tidsfristen i retsplejelovens § 20, stk. 6 for længden af en hjælpedommers samlede beskikkelse ophæves. De hjælpedommere, der lokalt yder en vigtig indsats bl.a. ved afvikling af grundlovsvagter i ferier og weekender, bør kunne vedblive hermed også efter 3 års virke. Antallet af kredsdommere i hver retskreds vil også efter en retskredsreform være beskedent (2-5 personer). Bemandingen af det nødvendige vagtberedskab forudsætter derfor anvendelse af hjælpedommere som supplement til de faste kredsdommere.

- e) Alternativt kan det overvejes at indføre et uddannelses- og udnævningssystem for faste hjælpedommere, der i weekender og spidsbelastninger kan supplere kredsdommernes arbejde fx ved kriminalprocessuelle indgreb, tilbageholdelsesbegæring mv.

De mange supplerede forslag skal som anført ses i lyset af den aktuelle kredsdommersituation og de mange og gamle sager, der ligger i kredsretterne. Forslagene vil ikke sikre afviklingen af den sagspukkel, der er opstået efter reformen eller hæve kvaliteten af kredsretternes arbejde, men vil være med til at understøtte en stabil afvikling af sager.

Overvejelser om domsmændenes lokale forankring efter en retskredsreform

Udkastet til lovforslag ses ikke at indeholde nogen overgangsbestemmelser for de domsmænd, der siden 1. 1. 2010 har fungeret, valgt i hver af de nuværende 18 retskredse.

Det vil være nyttigt, hvis lovgiver også forholder sig til, hvordan den lokale forankring sikres i relation til domsmændene. Der henvises til udkastets bemærkningsdel, afsnit 2.5.4, hvor Rådet for Grønlands Retsvæsenes bemærkninger om kredsdommere fra Nuuk og betjeningen af Østgrønland er gengivet. Samme hensyn gør sig gældende for domsmænd – også for så vidt angår Nordgrønland.

Overvejelser om forsvarerbeskikkelse efter en retskredsreform

Autorisationen af forsvarere i Grønland er ikke knyttet til bestemte kredsretter. Men de autoriserede forsvarere er lokalt forankrede. Praksis efter retsplejelovens § 324 er, at hvis sigtede/tiltalte ønsker en bestemt autoriseret forsvarer *uden for retskredsen*, betinges beskikkelsen af et rejseforbehold, hvis der i retskredsen er en habil forsvarer til rådighed.

Det vil være ønskeligt, om lovbemærkningerne indeholdt fortolkningsbidrag til den praksis, der efter lovforslaget skal danne på dette område. Forsvarerene i de meget store retskredse kunne argumentere for, at det vil være forskelsbehandling af forsvarere indenfor samme retskreds at tage rejseforbehold overfor forsvarere, der bor fjernt fra tingstedet.

Ikrafttrædelsestidspunktet

Det må forudses, at der vil gå nogen tid, før de bygningsmæssige rammer for en samling af alle ansatte på hovedtingstederne i Nuuk, Sisimiut, Qaqortoq og Ilulissat er etableret.

Det vil derfor være ønskeligt, hvis lovbemærkningerne kommenterede disse udfordringer. Ansatte, der hidtil har gjort tjeneste ved kredsretter, der vil overgå til at være (ube-

mandede) bitingsteder, eller som helt nedlægges, vil desuden have krav på varsel af denne ændring af deres ansættelsesvilkår.

Vi har også sendt vores bemærkninger til Domstolsstyrelsen.

- Bilag: notatet af 13. april 2012 fra Retten i Grønland om kredsdommersituationen.

Med venlig hilsen

Søren Søndergård Hansen

Birgit Skriver

Notat om den (yderligere) mangel på dommerressourcer, der vil opstå pr. 31.12.2012 ved de grønlandske kredsretter.

1. Alle sager er kredsdommersager – sagsantal og normering

I praksis skal alle retssager i Grønland behandles af kredsretterne, og dermed af kredsdommere. Med retsreformen blev retsafgifterne indført, og der var en forventning om, at afgifterne kunne lægge en dæmper på antallet af bl. a. civile sager. Denne forventning indfries ikke.

Udviklingen er dokumenteret på www.domstol.gl

Normeringen af kredsretterne har også været drøftet – både før og efter 1.1.2010. Aktuelt er udgangspunktet, at der bør være 12 udnævnte kredsdommere samt 5 kredsdommerkandidater.

Dommernes fordeling i de 4 store kredsretter, som forventes etableret, er således:

Qaasuitsup (Ilulissat):

3 faste kredsdommere – heraf 1 administrerende, samt 1 kredsdommerkandidat

Qeqqata (Sisimiut):

2 faste kredsdommere – heraf 1 administrerende, samt 1 kredsdommerkandidat

Sermersooq (Nuuk):

5 faste kredsdommere – heraf 1 administrerende, samt 2 kredsdommerkandidater

Kujalleq (Qaqortoq):

2 faste kredsdommere – heraf 1 administrerende, samt 1 kredsdommerkandidat

Det er Retten i Grønlands vurdering, at denne bemanding er en absolut minimumsbemanding med det niveau for nye sager, der tegner sig efter ca. 2½ år og under hensyn til den betydelige mængde ubehandlede sager, kredsretterne har fra tidligere år.

Af hensyn til afvikling af sager fra tidligere år er det ønskeligt, at kredsdommerbemandingen er større end ovennævnte i en årrække. (Reformpukkel)

2. Aktuell bemanding

Siden 2010/11 har kredsretterne været bemandet af 7 fast udnævnte kredsdommere og 7 kredsdommerkandidater. Aktuelt er der ansat 6 kredsdommere og 4 kandidater, idet 3 har opgivet uddannelsen og 1 kredsdommer har forladt domstolene. Desuden har Retten i Grønland for perioden 2010-12 i medfør af retsplejelovens § 747 beskikket 6 midlertidige kredsdommere, der arbejder på timebasis i forskelligt omfang – men ingen på fuld tid. Én af disse midlertidige kredsdommere er for nylig stoppet af helbredsårsager.

Da der for alle disse personer gør sig konkrete forhold gældende, opregnes bemandingen med navns nævnelse:

Region Qaasiutsup:

- Nicolai Geisler (fast ansat adm. kredsdommer)
- Eleonora Steenholdt (fast ansat kredsdommer)
- Peter Fleischer (midlertidig kredsdommer)
- Elisabeth Kruse (kredsdommerkandidat siden februar 2011)

Region Qeqqata:

- Louise Skifte (fast ansat adm. kredsdommer)
- Gerhardt Kreutzmann (midlertidig kredsdommer)

Region Sermersooq:

- Myrna Lynge (fast ansat adm. kredsdommer)
- Johanne Banke Thorup (fast ansat kredsdommer)
- Ninne Jacobsen (midlertidig kredsdommer)
- Ane Sofie Lennert (kredsdommerkandidat siden september 2010)
- Virna Fencker (kredsdommerkandidat siden februar 2011)
- Kirsten Holm (kredsdommerkandidat siden juni 2011)

Region Kujalleq:

- Louise Mølgaard-Motzfeldt (fast ansat adm. kredsdommer)
- Nanna Høegh (midlertidig kredsdommer)
- Ib Lennert Olsen (midlertidig kredsdommer)

Som gennemsnitsbetragtning udfører en midlertidig kredsdommer ca. ½ af det arbejde, en fast kredsdommer udfører, da de har beskæftigelse ved siden af kredsdommerhvervet.

Kredsdommerkandidaten udfører ca. 1/3 af det arbejde, som en kredsdommer udfører, da de er under uddannelse og oplæring. Oplæringen lægger også beslag på de faste kredsdommeres tid.

I forhold til den forudsatte normering, savnes således 3½ kredsdommerressource og 1 kandidat.

3. Bemanding pr. 1. januar 2013

Beskikkelsen af de 5 midlertidige kredsdommere udløber 31.12.2012 uden mulighed for forlængelse, jf. retsplejelovens § 747.

Bemandingen vil herefter bestå af ovennævnte 6 faste kredsdommere – hvoraf Myrna Lynge skal fratæde i september 2013 pga. alder.

Dommerrådet vil i 2012 arbejde på at opslå faste kredsdommerstillinger pr. årsskiftet, men Peter Fleischer opfylder ikke de aldersmæssige eller uddannelsesmæssige krav for at kunne ansættes. Gerhardt Kreutzmann vil ikke kunne ansættes pga. de uddannelsesmæssige krav. Nanna Høegh og Ib L. Olsen er begge forankret i region Kujalleq, og der vil alene skulle ansættes én fast kredsdommer dér. Ninne Jacobsen må anses som en meget usikker ansøger til en

kredsdommerstilling, der forudsætter flytning fra Paamiut og opgivelse af et mangeårigt hovederhverv ved skolevæsenet.

Som ansøgere til stillingerne vil endvidere de nuværende kandidater kunne komme i betragtning, forudsat at de består eksamen i november 2012.

Erfaringerne fra den sidste kredsdommeruddannelse er, at et antal kandidater ikke består eksamen i første forsøg.

Man kan dog – lidt optimistisk - håbe at 3 af de 4 kandidater vil være færdiguddannede og interesserede i at søge faste stillinger ultimo 2012.

Opslaget vil derfor formentlig medføre, at der kan ansættes yderligere fire kredsdommere.

Bemandingen vil herefter ved udgangen af 2013 være 9 faste kredsdommere, hvoraf flere er i slutningen af 50'erne. Pensionsalderen er 65 år.

Det er urealistisk at forestille sig, at disse 9 kredsdommere alle forbliver i tjeneste indtil pensionering. Dels vil nogen overveje at forlade domstolene på grund af arbejdspresset, dels vil nogen blive tilbudt andre jobs på det grønlandske arbejdsmarked, der er præget af stor mobilitet.

4. Nødvendige tiltag

Behovet for et konstant vækstlag af kredsdommerkandidater, der skal gennemgå en 2-2½ årig uddannelse, burde være tydeliggjort ved ovennævnte.

Ansættelse af 5 kredsdommerkandidater afhjælper imidlertid ikke det aktuelle og faste behov for 12 faste kredsdommer, endsize behovet for yderligere kapacitet til at afvikle de ophobede sager. (Reformpuklen)

Der tegner sig to løsningsmodeller: forlængelse og udvidelse af anvendelsen af midlertidige kredsdommere samt anvendelse af dommerressourcer fra Danmark

5. Forlængelse og udvidelse af muligheden for at beskikke midlertidige kredsdommere

Domstolene i Grønland anser mulighederne for anvendelse af ressourcer som Ib Lennert Olsen/ Nanna Høegh og Ninne Jacobsen mfl. for udtømte 31.12.2012, medmindre de ansøger om og ansættes som faste kredsdommere.

En ændring af retsplejelovens § 747 ville imidlertid åbne mulighed for at anvende f.eks. disse veluddannede og dygtige kredsdommere i yderligere en overgangsperiode. Også Peter Fleischer og Gerhard Kreutzmann har betydelig erfaring med centrale dele af kredsdommerarbejdet og ville kunne gøre fyldest i endnu en overgangsperiode.

Domstolene vil desuden pege på muligheden for at udvide anvendelsen af hjælpedommere, jf. retsplejelovens § 20.

Efter den nugældende formulering kan hjælpedommere ikke gennemføre hovedforhandlinger i nogen sager. Hvis der imidlertid blev åbnet mulighed herfor, kunne hjælpedommerne tænkes anvendt til afvikling af hovedforhandling i kriminalsager, idet retten i Grønland kunne afgrænse deres beskikkelse meget tæt til den enkelte sag og i forhold til den enkeltes kompetencer.

Konkret bistår et antal erfarne hjælpedommere kredsretterne med at gennemføre fremstillinger/fristforlængelser – både på hverdage og i weekender. Disse personer vil besidde de nødvendige forudsætninger for at kunne gennemføre hovedforhandlinger.

I øvrigt bør den tidsmæssige begrænsning i hjemlen til at beskikke både yderligere, midlertidige kredsdommere (de facto dommerfuldmægtige ved retten i Grønland) og hjælpedommere overvejes, jf. retsplejelovens § 18, stk. 2 og § 20, stk. 6.

6. Anvendelse af dommerressourcer fra Danmark

Navnlig kredsretten i Nuuk nyder godt af, at de dommerfuldmægtige, der er ansat ved Retten i Grønland, udfører retsarbejde i kredsretten som midlertidige kredsdommere, jf. retsplejelovens § 16, stk. 2, jf. § 18. Dette sker primært af hensyn til dommerfuldmægtigenes uddannelsesmuligheder, idet Retten i Grønland ikke selv har sager i et omfang, der giver grundlag for en forsvarlig uddannelse. Erfaringerne med anvendelse af (danske) dommerfuldmægtige i kredsretterne indgår imidlertid i nedenstående overvejelser om ressourceanvendelse. Desuden bør et hjemmelsspørgsmål overvejes.

a) Hjemmelsspørgsmålet

Hvis Retten i Grønland midlertidigt blev tilført flere dommerfuldmægtigressourcer, kunne disse formentlig beskikkes som midlertidige kredsdommere ved kredsretterne.

Imidlertid bør det afklares, om kravet i retsplejelovens § 12, stk. 1 til kredsdommere om, at disse skal have valgt til kommunalbestyrelsen, forhindrer denne løsningsmodel. Kravet forankrer sammen med bestemmelsen i § 12, stk. 4 nærhedsprincippet i den grønlandske retspleje og tilgodeser også behovet for, at kredsdommerne er dobbeltsproget.

De faste fuldmægtige ved retten i Grønland opfylder betingelserne i § 12, stk. 1, men udstationerede, danske kolleger vil ikke gøre det.

Henvisning til § 12 er ikke sket i § 16, stk. 2, men er derimod specifikt foretaget i § 20, stk. 4.

b) Hensigtsmæssigheden af og omkostningerne ved at anvende (yderligere) dansksprogede dommerressourcer i den grønlandske retspleje

Behovet for yderligere kredsdommerressourcer er stort i Nuuk, men dækkes i nogen grad af de faste dommerfuldmægtige ved Retten i Grønland. Anvendelsen af udstationerede

dommerfuldmægtige vil derfor være mest relevant uden for Nuuk. Men her vil behovet for tolkning også være størst, og dansksprogede dommerfuldmægtige vil derfor – kombineret med et begrænset kendskab til grønlandske forhold og lovgivning – risikere at komme til kort.

Tolkeressourcerne er knappe – og kvaliteten af tolkningen er et reelt retssikkerhedsproblem. Desuden er omkostningerne ved at udsende dansk arbejdskraft til de grønlandske byer store, og effekten vil på grund af de noget forskellige forhold mellem dansk og grønlandsk sagsbehandling i den første virkeperiode være lille.

Birgit Skriver, den 13. april 2012